

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága
TÁJÉKOZTATÓJA

Megvalósult és tervezett rendezvények. Képek az Író Társaság életéből.

Összeállította: Nagy Erika
Képek: Nagy Erika

t
e
l
k
é
l
e
m

JUBILÁNSOK KÖSZÖNTÉSE

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága minden júniusban köszönti az életjubleumukat ünneplő vagy a közeli hónapokban ünnepelni készülő tagjait. Ennek a félig szakmai, félig baráti összejövetelnek évek óta a Pozsonyi Magyar Intézet ad otthont.

Így volt ez tegnap is, amikor hét jubiláló irodalmárt hívtak meg az ünnepségre. A létszám, sajnós, idén sem volt teljes, igazoltan hiányzott a 65 éves Soóky Gál László, valamint bátyja, az idén 80 éves Gál Sándor. Az ünnepelteket méltatók közül csak Szászi Zoltán, valamint az egész társaság rangidőse, a 87 éves Duba Gyula jelent meg személyesen, ők Vércse Miklós író, szerkesztő és fordító, valamint Gál Sándor költő, író, publicista pályáját értékelték. Aich Péter író munkásságáról Z. Németh István küldött elemzést, O. Bertha Mária műfordítót és Mácza Mihály helytörténészt pedig Nagy Erika, az író társaság titkára méltatta. Ő köszöntötte az idei jubilánsok között az ország leglelkesebb könyvgyűjtőjét, Oros Lászlót is, aki évtizedek óta vadássza a (cseh)szlovákiai magyar szerzők kéziratait és műveik első kiadását. Magángyűjteménye, a Bibliotheca Pro Patria több mint 7000 kéziratot, könyvet, folyóiratot és dedikált fotót tartalmaz.

Juhász Katalin, Új Szó

XIX. FIATAL ÍRÓK TÁBORA – TEXT-TÚRA – PEGAZUS PÁLYÁZAT

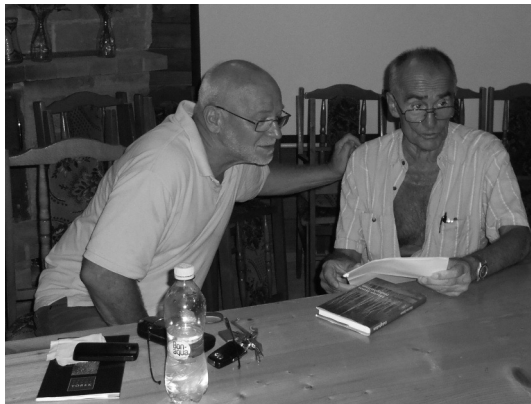
Pályakezdők tanulhattak tapasztalt íróktól, ismerkedhettek irodalmi folyóiratokkal és azok szerkesztőivel, együtt hallgathattak izgalmas előadásokat a Fialat Írók Táborában, amely szerdától öt napon át tartott, ezúttal Várhosszúréten.

Idén 19. alkalommal rendezte meg a Szlovákiai Magyar Írók Társasága (SZMÍT) a tábort, amely sokféle vendégeskedett az évek alatt, és amelyhez egy ideje szervesen kapcsolódik a Text-túra elnevezésű, műhelymunkára, szövegalkotásra fókuszáló workshop, illetve a fiatalok számára kiírt Pegazus Alkotópályázat is. Nem véletlenül, hiszen a jelíges pályázatra beérkező szövegek nagy része épp a többéves, szisztematikus tehetséggondozás gyümölcseként születik, amit ismert hazai szerzőkből álló kis csapat végez. A fiatalok zöme több éve visszajár, nemcsak a nyári, hanem a tavaszi és az őszi foglalkozásokra is. Sőt az egyik palánta, Baka L. Patrik ma már mentorként segíti a nála is fiatalabbakat.

A Pegazusra idén huszonnyolcan küldtek be szöveget, a zsűri szerint a próza kategória volt az erősebb, ott akár négy mű is kaphatott volna első díjat. N. Tóth Anikó, Németh Zoltán és Mizser Attila végül Lombos Kornélia szövegét találta a legjobbnak, a második helyen Jung István végzett, a harmadik pedig megosztva Forgács Péter és Plonicky Tamás lett. Líra kategóriában nem volt első helyezett, a második Gyurász Marianna lett, megosztott harmadik helyezettek pedig Mázik Orsolya és Tóth Viktória lettek. Tózsér Árpád különdíját pedig Mázik Orsolya kapta. Grendel Lajos a próza-írók közül Plonicky Tamást tartotta különdíjra érdemesnek.

Azt, hogy a versírás magányos műfaj, a tábor két magyarországi „sztárvendége”, Géczy János és Marno János készül megcáfolni, ők, mindenki meglepetésére, közösen írnak verseket. Már van belőlük egy félkötetnyi, a majdani könyv Géczy Marno János néven fog megjelenni. Tátott szájjal hallgatták a táborlakók, amikor a munkamódszert elemezték. Olyan ez, mintha egy új személyiség

született volna – mondta Géczi, Marno pedig hozzátette, őt régóta zavarja, hogy a magyarországi folyóiratok márkanévként kezelik szerzőiket, azaz elsősorban nagy neveket közölnek, és csak másodsorban jó szövegeket. Számukra viszont ez esetben a születő versek színvonala volt fontos, nem az, hogy melyik sort ki írta.

A fiatalok a négy hazai magyar irodalmi folyóirat közül háromnak a főszerkesztőjével is találkozhattak a táborban. Mizser Attila (Irodalmi Szemle) a tematikus lapszámok összeállításának buktatóiról, a terjesztés nehézségeiről és új olvasói rétegek megszólításáról beszélt, munkatársa, Nagy Csilla pedig a fiatalok pályakezdésével kapcsolatos gyakorlati kérdésekre is kitért. Talán az ő előadása váltotta ki a legnagyobb érdeklődést, hiszen a jelen lévő mintegy harminc fiatal azt szeretné, hogy az írás valamiképpen életük részévé váljon. És sokan érzik már, hogy az önkifejezés mellett ez egy szakma is, amely bizonyos készségek, narratív struktúrák elsajátítását igényli, illetve némi jártasságot kíván az irodalmi életben. A magyarországi irodalomtörténész és kritikus fontosnak tartja, hogy a szlovákiai magyar fiatalok anyaországi író-táborokba is eljárjanak, kapcsolatokat építsenek, ottani lapokban is publikáljanak. De nem mindegy, melyiket választják, kikhez csatlakoznak, milyen – akár politikai – értékrendekkel azonosulnak. A lapokban való jelenléttel ismertséget szerezhetnek, mielőtt még első kötetük megjelenne, illetve felkelthetik a kiadók érdeklődését. Természetesen egy új könyvnek is jó reklám, ha egy lapban kritika jelenik meg róla, vagy részletet közölnek belőle.

Kérdés persze, kiknek mennyire fontos ez az egész, illetve mekkora a presztízse manapság a szépirodalomnak tájainkon. Erről élénk vita alakult ki a táborban. Többek szerint az SZMÍT hiába fektet nagy súlyt a tehetséggonдозásra, ha nem képviseli kellő vehemenciával az írók érdekeit a döntéshozók felé. A hazai folyóiratok anyagi helyzete pedig nem teszi lehetővé, hogy méltó összegű honoráriummal, méltó módon díjazott pályázatokkal ösztönözze a szerzőket a pályán maradásra. A tehetséges „Pegazus-nemzedék” már három antológiát is megérdemelt volna, ám eddig egyet sem tudtak kiadni a helyezett művekből, azok csak az Opus című lapban, az SZMÍT folyóiratában jelentek meg. A lap főszerkesztője, Hizsnyai Zoltán, aki egyébként a fiatalok egyik mentora, épp a táborban panaszkolta el, hogy az Opus

idén a tavalyinál egyharmaddal kevesebb állami támogatást kapott, ezért meg kellett válniuk a korrektortól és a két szerkesztő egyikétől. A szintén mentorként tevékenykedő Szászi Zoltán szerint pedig a támogatásokról döntők egyszerűen nem tartják fontos művészeti ágnak az irodalmat. „És az is felháborító, hogy visszafogták az írott kultúrára szánt támogatásokat, erre a táborra sem érkezett meg a jóváhagyott összeg augusztus elejéig, a kiadók és a folyóiratok szintén megalázó helyzetben kénytelenek működni”.

Az elismerő bólogatást látva akár üzenetként is kezelhetjük ezt a megállapítást.

Juhász Katalin, Új Szó

PEGAZUS-KÜLÖNDÍJ, 2017

Sok jó próza született az idén is. Majdnem profik. Az *Alma* jelige novellája, például, *A telefonszámla*. Kissé lassú, kissé körülményes, de jól érzi, hogy mitől jó egy novella. Az *Erdő unikornisokkal* című jelige szintén jónak indul, csak túlon túl posztmodern, magyarán, mesterkél. Kevesebb több lett volna. A *yetinyoma* szintén jó írás. Amolyan pihentető írás, amolyan Herczeg Ferenci. A *Vak vezet világtalant* viszont éppen az ellenkezője. Túl sötét írás, de határozott tehetség mutatkozik benne, akár a *Wonderland* vagy a *Basmacskín* szövegeiben. Ezekben az írásokban egy kis gyakorlat után (és persze a modern magyar irodalom, Kosztolányi, Krúdy, Mátyás, Örkény, Mészöly stb. elolvasása után) egészen kiváló darabok szülehetnek. Rajtuk múlik. Az igazi profi szerintem a *herevisszér-tárgulat* novellája, a Pongyola című. Igaz, nagy a gyanúm, hogy megflincselnek, ugyanis tele van szubstandard kifejezésekkel, értem ezek alatt a fasz, picca, geci stb. szavakat, mely szinte felhőszakadásként önti el az olvasót – majd belefullad. Egy biztos: szűzlányoknak nem ajánlatos olvasmány. A mintegy tízoldalas novella egyetlen bekezdést tartalmaz, egy föltehetőleg drogozó fiatalember hallucinatív beszédét, amelynek legfőbb problémája az, hogy nem tudja meg... (szubstandard-elem) a barátja, Püpi anyját. Püpi is, az elbeszélő is alaposan bedrogozik. Az író mindvégig uralkodik az elbeszélésben – mondhatni, a megfelelő fegyelmezettséggel. Szóval kitűnő írás, és elég depressziós is ahhoz, hogy mit is keresünk a világban. Bármelyik lap közölhetné, a legelitélbeket is ideértve. (Föltéve, ha meri.)

Grendel Lajos

MIKROREFERENCIÁK

Pegazus Pályázat – 2017

Az idei (2017-es) Pegazus Pályázat anyaga érdekesen alakult: nem sok pályamunka érkezett be, de a kevés közül akár négy is díjazható volna. Az *Alienka*, az *Acetilkolin*, a *Dent_De_Lion* és a *Sylvia* jeligés munkák szerzői mintha egymástól vagy még inkább ugyanattól a mestertől tanultak volna: kísérleteik szinte azonos színvonalon, mi több: viszonylagosan azonos mikroreferenciák (mikrorealizmus?) szintjén dolgoznak.

De nekem csak az egyetlen Különdíj javaslása itt a tisztem, döntenem kellett: a négy közül melyik mellé teszem le a voksomat, s mivel az *Alienka* jeligés pályázónk kis versciklusát éreztem elejétől végig azonos színvonalúnak és érdekesnek, az ő versei mellett döntöttem.

Mielőtt azonban a Különdíjra javasolt szerző műveiről néhány értékelő szót megfogalmaznék, hadd szóljak a másik háromról is valamit: az ő kézírataik is figyelemre méltóak, de valamivel egyenletlenebb színvonalúak, mint az *Alienkáé*. A *Dent_De_Lion* Magánképtár című kompozíciója például mindenképpen jelentős kísérlet, eredeti formai megoldásokkal és világvízíóval, de ugyanaz a *Dent_De_Lion* más verseiben meglehetősen olcsó, lapos megoldásokat is megenged magának. S ugyanez mondható el az *Acetilkolin* és a *Sylvia* jelíges pályázókról is. Az előbbinek a Komplexusok és a Kivonatok c. szövegei értékelhetők „figyelemre méltó” osztályzattal, az utóbbinak a kis szerelmi ciklusából pedig a Kétezer tizenkettő nyara..., a Kétezer tizenegy nyara..., a 2017/05/01 és a Kislány koromban... című versek tűnnek ki – érett képkezelésükkel.

Alienkának már a címei is magukért beszélnek: nézzük csak! *hétszer ennyi, az annyi, amennyi!*, *HIRDETÉS – ADÁSVÉTEL, CSERE, ÖT PERC ÉLETTARTAM*. „Mint tönkrement kereskedő a csódtömeggondokra várva” az ismert Petri György-versben, úgy „néz szét” *Alienka* a lehangoló, kisszerű mikrovilágában, ahol szinte embereket sem lát, csak a tárgyak mozognak (egy törött tükör, egy törülőröng, egy rúzsoltos szivar csutkája, egy doboz gyufa stb.), s ezekből a mozgásokból következtethetünk vissza az emberi helyzetekre, mikrodrámákra. Modern helyzetképek ezek a versek, kicsit a nouveau roman tárgyilagos, szenttelen módszerével megrajzolva. Helyenként talán túl tárgyilagos, túl prózai, túl darabos a látás, s ilyenkor egy-egy véletlennek ható, de mégis ható daktilus vagy egyéb időmérték zökkent ki bennünket a vigasztalanságunkból, hogy talán mégsem annyira reménytelen az elénk tárt kép, mert „tragédiáját” lehet komédiának is nézni, s akkor legott mulattat.

Erre a kettős látásra utal talán a *nézzük csak! hétszer ennyi, az annyi, amennyi!* című kis, önironikus tükörkép is: „főúr, hét év lesz, írja a többihez, kérem, majd távozáskor!..”

A mindössze három versből álló versciklust egységes, mégis sokrétű kompozíciójáért, találékony, eredeti versbeszédéért – megismétlem – a Pegazus Pályázat KÜLÖNDIJÁRA javaslom.

Pozsony, 2017. július 27.

Tózsér Árpád

